

**ΤΣΑΚΟΣ ENHANCED EDUCATION
NAUTICAL SCHOOL
ΤΣΑΚΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΑ
ΝΑΥΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ**

**ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ
ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ 2023
ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ : ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ**

01/06/2023

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ : ΜΙΧΑΛΗΣ ΞΥΝΟΣ

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ – ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ ΠΕΜΠΤΗ 1 ΙΟΥΝΙΟΥ 2023

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΠΕΝΤΕ (5)

A. ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Εισαγωγικό Σημείωμα

Διασκευασμένο απόσπασμα από ψηφιακό αποθετήριο ακαδημαϊκών εργασιών.

Τα οφέλη του εθελοντισμού

Τα οφέλη που μπορεί να αποκομίσει ένας νέος (ηλικίας 18-30 ετών) μέσα από την εθελοντική εργασία είναι πολλαπλά. Ο εθελοντισμός είναι μία πράξη ανιδιοτέλειας, από την οποία ο εθελοντής δεν περιμένει να αποκομίσει κάποιο κέρδος. Σύμφωνα μάλιστα με την έρευνα δύο ψυχολόγων, της Eva Mojza και της Sabine Sonnentag, τα οφέλη για έναν εθελοντή είναι αμέτρητα, τόσο για την ψυχική του υγεία όσο και για την κοινωνική του ζωή. Η συγκεκριμένη έρευνα κατέδειξε ότι τα άτομα που συμμετέχουν συχνά σε εθελοντικές δραστηριότητες πέρα από την καθημερινή τους εργασία, έχουν την ικανότητα να υπομένουν καλύτερα τις εργασιακές πιέσεις. Όπως δηλώνουν οι ίδιοι, την επόμενη μέρα στην εργασία τους νιώθουν πιο χαλαροί. Είναι πιο ψύχραιμοι και υπομονετικοί σε σχέση με τους συναδέλφους τους, όταν αντιμετωπίζουν δύσκολες και πιεστικές εργασιακές συνθήκες.

Επιπλέον, η ένταξη σε μία ομάδα εθελοντών αυξάνει τις ευκαιρίες για απόκτηση νέων γνώσεων και πρακτικών ικανοτήτων και, κυρίως, για νέες κοινωνικές επαφές με άτομα με τα οποία μοιράζονται τις ίδιες προσωπικές ανησυχίες και κοινωνικοπολιτικές απόψεις. Οι κοινωνικές επαφές σε συνδυασμό με τον ομαδικό χαρακτήρα της εθελοντικής εργασίας αποδεικνύονται ιδιαίτερα επωφελείς για τους εθελοντές: ξεχνάνε τα προσωπικά τους προβλήματα και με τη βοήθεια της ομάδας

παρακάμπτουν ψυχολογικά και κοινωνικά τους αδιέξοδα. Εύλογο είναι, βέβαια, το ερώτημα αν οι εθελοντικές πρακτικές προκαλούν αυτές καθαυτές τις θετικές ψυχολογικές αντιδράσεις απέναντι στο καθημερινό άγχος και τις εργασιακές πιέσεις ή, αντιθέτως, αν ο εθελοντισμός είναι αυτός που προσελκύει τα πιο ήρεμα και ισορροπημένα ψυχολογικά άτομα. Ωστόσο, οι

ψυχολόγοι επιβεβαιώνουν ότι υπάρχει όντως μία εγγενής¹ θετική επίδραση σε όσους ασκούν συνειδητά τον εθελοντισμό. Με άλλα λόγια, η ένταξη σε μία νέα κοινωνική ομάδα, την οποία επέλεξαν ελεύθερα, τους προσφέρει το ανιδιοτελές αίσθημα αισιοδοξίας, πληρότητας και προσωπικής δικαίωσης που από καιρό είχαν απωλέσει στην καθημερινή κοινωνική, εργασιακή και οικογενειακή τους ζωή.

Ένα άλλο εύλογο ερώτημα είναι γιατί οι άνθρωποι αυτοί δεν επέλεξαν να στραφούν σε άλλες επωφελείς δραστηριότητες, μέσα από τις οποίες θα μπορούσαν να δημιουργήσουν νέες κοινωνικές επαφές, όπως, για παράδειγμα, μαθήματα μαγειρικής, θεάτρου, δημιουργικής γραφής ή ακόμη και ένα ομαδικό άθλημα. Τι το ιδιαίτερο έχουν οι εθελοντικές δραστηριότητες; Οι ερευνητές – ψυχολόγοι και κοινωνιολόγοι – διαπίστωσαν ότι η εθελοντική δραστηριότητα αναπληρώνει, έστω και φαντασιακά, την ανάγκη των ανθρώπων για προσωπική δημιουργία και, κυρίως, το αίσθημα ότι ασχολούνται με μία χρήσιμη κοινωνική δραστηριότητα.

Καθώς η εθελοντική εργασία μπορεί να καλύπτει διαφορετικούς τομείς, δίνει τη δυνατότητα στους νέους να αποκτούν ποικίλες γνώσεις, ενώ παράλληλα ανακαλύπτουν νέες δεξιότητες και ταλέντα που ίσως δεν γνώριζαν ποτέ ότι είχαν. Κοινωνικοποιούνται, έρχονται σε επαφή με άλλους ανθρώπους και μέσα από την ομαδική εργασία τους δίνεται η ευκαιρία να γνωρίσουν πραγματικά τους γύρω τους και να δημιουργήσουν φιλίες. Επίσης, μέσα από τον εθελοντισμό, βελτιώνεται η υγεία, μειώνεται το στρες και ενισχύεται η αυτοεκτίμησή τους. Οι εθελοντές κάνουν τον κόσμο καλύτερο, βάζοντας τέρμα στην αδράνεια και παίρνοντας πρωτοβουλίες για την επίλυση καθημερινών προβλημάτων. Γενικότερα, ο εθελοντισμός σε κάθε μορφή του μας χαρίζει ένα αίσθημα χαράς και φέρνει γέλιο και χαμόγελο στη ζωή μας.

1 εγγενής: από τη φύση της

1η δραστηριότητα

A1. Αφού διαβάσετε με προσοχή τις τρεις (3) πρώτες παραγράφους του κειμένου «Τα οφέλη...οικογενειακή τους ζωή.» να παρουσιάσετε τρία

(3) οφέλη του εθελοντισμού για την ψυχική υγεία και δύο (2) οφέλη για την κοινωνική ζωή των εθελοντών.

Μονάδες 15

Περίληψη:

ΟΦΕΛΗ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ:

1. Ψυχική υγεία:

- A. Αντιμετωπίζουν καλύτερα τις εργασιακές πιέσεις
- B. Χαλαρότητα, ψυχραιμία, υπομονή, ανθεκτικότητα
- Γ. Αντιμέτωση άγχους και ψυχολογικών πιέσεων.

2. Κοινωνική ζωή των εθελοντών:

- A. Απόκτηση νέων γνώσεων
- B. κοινωνικοποίηση και ανάπτυξη διαπροσωπικών σχέσεων.

2η δραστηριότητα

A2. α) Στην τελευταία παράγραφο του κειμένου «Καθώς η εθελοντική εργασία ... χαμόγελο στη ζωή μας.» να εντοπίσετε τα δομικά μέρη (θεματική περίοδος, λεπτομέρειες/σχόλια, κατακλείδα περίοδος).

(μον. 6)

ΔΟΜΗ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ: «Καθώς...ποτέ ότι είχαν»

ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ – ΣΧΟΛΙΑ: «Κοινωνικοποιούνται...καθημερινών προβλημάτων»

ΠΡΟΤΑΣΗ ΚΑΤΑΚΛΕΙΔΑ: «Γενικότερα...στη ζωή μας»

β) Στο απόσπασμα «Κοινωνικοποιούνται ... καθημερινών προβλημάτων.» να γράψετε ένα συνώνυμο για καθεμία από τις υπογραμμισμένες λέξεις στις παρακάτω προτάσεις/φράσεις: «ομαδική εργασία», «ενισχύεται η αυτοεκτίμησή τους», «βάζοντας τέρμα στην αδράνεια».

(μον. 9)

ΣΥΝΩΝΥΜΑ

Ομαδική: συλλογική / συνεργατική

Ενισχύεται: Δυναμώνει / αυξάνεται

Αδράνεια: αδιαφορία / απάθεια

Μονάδες 15

3η δραστηριότητα

A3. Αξιοποιώντας το κείμενο καθώς και τις προσωπικές γνώσεις και εμπειρίες σας να συντάξετε άρθρο (200-250 λέξεις), που θα δημοσιευθεί στην ιστοσελίδα του σχολείου σας, στο οποίο θα παρουσιάσετε: α) μορφές εθελοντικών δράσεων μέσα από τις οποίες μπορούν να αντιμετωπιστούν σύγχρονα προβλήματα και β) τρόπους με τους οποίους το σχολείο μπορεί να συμβάλει στην καλλιέργεια πνεύματος εθελοντισμού στους νέους.

Μονάδες 20

ΤΙΤΛΟΣ: Εθελοντισμός, η ύψιστη πράξη ανθρωπισμού.

Εθελοντικές δράσεις:

Αλληλεγγύη: Μέριμνα για τους αστέγους, ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, ανάπηρους, ηλικιωμένους, μετανάστες – πρόσφυγες, συλλογή τροφίμων, εθελοντική προσφορά (συσσίτια).

Υγεία: αιμοδοσία, δωρεά οργάνων, συλλογή ιατροφαρμακευτικών προϊόντων.

Περιβάλλον: Ανακύκλωση, δεντροφύτευση – αναδάσωση, εξοικονόμηση ενέργειας, μέριμνα για τα ζώα.

ΣΧΟΛΕΙΟ:

Καλλιέργεια μέσω της διδασκαλίας αξιών όπως: ανθρωπισμός, εθελοντισμός, αλληλεγγύη, βοήθεια προς τους συνανθρώπους μας, ενσυναίσθηση.

Επισκέψεις σε ιδρύματα και προσφορά βοήθειας (ηλικιωμένοι, ορφανά, άστεγοι)

Συλλογή φαρμάκων, τροφίμων.

Ενημέρωση ειδικών στο σχολείο για την αιμοδοσία, τη δωρεά οργάνων, την παροχή πρώτων βοηθειών.

Περιβαλλοντικές δράσεις: καθαρισμός ακτών, ανακύκλωση, δεντροφυτεύσεις, ενημέρωση για περιορισμό του οικολογικού αποτυπώματος.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ: Ευχή για ένα καλύτερο μέλλον, ελπίδα και τονισμός τής αλλαγής στάσης ζωής για συλλογική δράση.

Β. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Εισαγωγικό Σημείωμα

Μπέρτολτ Μπρεχτ, Ποιήματα, Αθήνα 1992

Καταφύγια για τη νύχτα

Ακούω πως στη Νέα Υόρκη

Στη γωνιά της 26ης Οδού και του Μπροντγουαίη

Στέκει ένας άντρας κάθε βράδυ τους μήνες του χειμώνα

Και στους άστεγους που μαζεύονται βρίσκει ένα καταφύγιο για τη νύχτα Κάνοντας εκκλήσεις στους διαβάτες.

Ο κόσμος έτσι δε θ' αλλάξει.

Δε θα καλυτερέψουνε ανάμεσα στους ανθρώπους οι σχέσεις Δε συντομεύει έτσι η εποχή της εκμετάλλευσης

Μα ωστόσο λίγοι άνθρωποι βρίσκουνε καταφύγιο για τη νύχτα Για μια νύχτα τους φυλάγεις απ' τον άνεμο

Το χιόνι που προορίζονταν γι' αυτούς πέφτει στο δρόμο. Σαν διαβάσεις τούτο 'δω, μην κλείσεις το βιβλίο, άνθρωπε. Λίγοι άνθρωποι βρίσκουνε καταφύγιο για τη νύχτα

Για μια νύχτα τους φυλάγεις απ' τον άνεμο

Το χιόνι που προορίζονταν γι' αυτούς πέφτει στο δρόμο Μα ο κόσμος έτσι δε θ' αλλάξει

Δε θα καλυτερέψουνε ανάμεσα στους ανθρώπους οι σχέσεις

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1η δραστηριότητα

Β1. Να αναφέρετε τρία (3) από τα θέματα που πραγματεύεται στο ποίημά του ο Μπ. Μπρέχτ (μον. 9). Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με την παράθεση συγκεκριμένων φράσεων του κειμένου (μον. 6).

Μονάδες 15

Άστεγοι: Και στους άστεγους που μαζεύονται βρίσκει ένα καταφύγιο για τη νύχτα

Κοινωνική αδιαφορία: Κάνοντας εκκλήσεις στους διαβάτες.

Εκμετάλλευση: Δε συντομεύει έτσι η εποχή της εκμετάλλευσης.

2η δραστηριότητα

B2. α) Να εντοπίσετε και να καταγράψετε τρία (3) σχήματα λόγου (μεταφορά, εικόνα, επανάληψη) (μον. 3) δίνοντας από ένα παράδειγμα για το καθένα από αυτά (μον. 3).

Μεταφορά: η εποχή της εκμετάλλευσης

Εικόνα: Στη γωνιά της 26ης Οδού και του Μπροντγουαίη

Στέκει ένας άντρας κάθε βράδυ τους μήνες του χειμώνα

Επανάληψη: Δε θα καλύτερέψουνε ανάμεσα στους ανθρώπους οι σχέσεις Δε συντομεύει έτσι η εποχή της εκμετάλλευσης.

β) Στο ποίημα του Μπ. Μπρέχτ εναλλάσσονται το α', το β' και το γ' ενικό πρόσωπο. Να δώσετε από ένα παράδειγμα για καθεμία περίπτωση (μον. 3) και να αιτιολογήσετε τη χρήση τους (μον. 6).

Μονάδες 15

Α' πρόσωπο: Υποκειμενικότητα, βίωμα, εξομολόγηση, προσωπική άποψη: Ακούω πως στη Νέα Υόρκη

Β' πρόσωπο: Διάλογος με τον αναγνώστη, προτροπή, συμβουλή, παραίνεση, ανάγκη δραστηριοποίησης: Σαν διαβάσεις τούτο 'δω, μην κλείσεις το βιβλίο, άνθρωπε.

Γ' πρόσωπο: Αντικειμενικότητα, αφήγηση μιας ιστορίας: Στέκει ένας άντρας κάθε βράδυ τους μήνες του χειμώνα.

3η δραστηριότητα

B3. «Μα ωστόσο λίγοι άνθρωποι ... Μα ο κόσμος έτσι δε θ' αλλάξει» (στίχοι 9-16). Θεωρείτε αισιόδοξη ή απαισιόδοξη την άποψη του ποιητικού υποκειμένου; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας σε ένα κείμενο 100-150 λέξεων.

Μονάδες 20

Αν ο/η μαθητής / -τρια επιλέξει ότι το ποίημα είναι απαισιόδοξο, θα πρέπει να αναφερθεί στην κοινωνική αδιαφορία, την έλλειψη ανθρωπισμού και αλληλεγγύης, στην ζοφερή εικόνα και καθημερινότητα που βιώνουν οι άνθρωποι στις μεγαλουπόλεις, στους αστέγους που πρέπει να αντιμετωπίσουν την πείνα, την έλλειψη στέγης και τις αντίξοες καιρικές συνθήκες. Επιπρόσθετα, στην επαναληπτική ρήση τού ποιητικού υποκειμένου, που τονίζει ότι έτσι δεν θα αλλάξει ο κόσμος, μόνο από προσπάθειες ατομικού εθελοντισμού.

Αν ο μαθητής / -τρια επιλέξει ότι το ποίημα είναι αισιόδοξο, θα πρέπει να στηριχτεί στον στίχο «Σαν διαβάσεις τούτο 'δω, μην κλείσεις το βιβλίο, άνθρωπε». Το ποιητικό υποκείμενο, αφού παρουσιάσει τις άθλιες συνθήκες διαβίωσης των αστέγων και την έλλειψη κοινωνικής αλληλεγγύης, ευαισθητοποιεί τον αναγνώστη και τον κινητοποιεί ώστε να αναλάβει δράση και να αλλάξει στάση. Να δει κατάματα τα προβλήματα της καθημερινότητας και να κινητοποιηθεί για βοήθεια προς τους συνανθρώπους του. Μέσω των συλλογικών ανθρωπιστικών δράσεων, το ποιητικό υποκείμενο θα διαψευστεί και ο κόσμος πράγματι θα αλλάξει προς το καλύτερο.

